

Sygn. akt I ACa 224/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Uznańska
Sędziowie:	SSA Andrzej Szewczyk (spr.) SSA Teresa Rak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. Z.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w T.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 22 listopada 2012 r. sygn. akt I C 891/11

1. **oddala apelację;**

2. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie na rzecz adwokat A. M. z Kancelarii Adwokackiej w T., ul. (...) kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych 60/100), w tym 27,60 zł podatku VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu powodowi w postępowaniu apelacyjnym;**

3. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 224/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 kwietnia 2013 r.

Pozwem z dnia 21 października 2011 r. powód P. Z. dochodził się od strony pozwanej Skarbu Państwa Zakładu Karnego w T. zasądzenia kwoty 100.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi tytułem zadośćuczynienia za naruszenie

przez stronę pozwaną jego dóbr osobistych w związku z niezapewnieniem mu w czasie osadzenia w Zakładzie Karnym w T. właściwego traktowania i należytych warunków bytowych. Zarzucił stronie pozwanej zmuszanie go do odbywania kary pozbawienia wolności w nieludzkich warunkach. Wskazał, że od 5 lipca 2011 r. przebywa w Zakładzie Karnym w T. w przeludnionej i zagrzybionej celi, bez wentylacji, bez możliwości wietrzenia, bez półek na przybory toaletowe, bez popielniczek. Na wyposażeniu cel były piętrowe niezabezpieczone łóżka, stare zużyte materace. W okresie odbywania kary w Zakładzie karnym w T. nie miał zapewnionej należytej opieki medycznej. Nienależyte traktowanie przejawiało się również w szantażowaniu powoda zabranieniem telewizora z celi jeżeli nie będzie się dostosowywał do zaleceń administracji oraz straszeniem umieszczeniem w celi dźwiękoszczelnej.

Strona pozwana Skarb Państwa — Zakład Karny w T. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Zdaniem strony pozwanej, powód nie udowodnił dochodzonego roszczenia. Zaprzeczyła, by jej działania były bezprawne. Cele w których przebywał powód nie były przeludnione. Stwierdziła, że cele są wyposażone w odpowiedni sprzęt zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Cele posiadały kącik sanitarny, umywalkę, środki higieniczne, sprzęt kwaterunkowy, miejsce do spożywania posiłków, instalację c.o., oświetlenie jarzeniowe i żarowe. Ze względu na warunki architektoniczne, wentylacja w celach odbywa się poprzez mikro wentylację w oknach oraz poprzez wietrzenie cel podczas pobytu osadzonych poza pomieszczeniem mieszkalnym. Powód miał zapewnioną możliwość korzystania z zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych. Ograniczenie tej dostępności na okres jednego miesiąca było spowodowane nagannym zachowaniem powoda w okresie jego zatrudnienia w charakterze świetlicowego. Samo niezadowolenie powoda z warunków odbywania kary nie może być podstawą do przyjęcia odpowiedzialności strony pozwanej.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie w punkcie I oddalił powództwo, w punkcie II przyznał na rzecz ustanowionego dla powoda pełnomocnika z urzędu kwotę 4.428 zł z podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu, w punkcie III postanowił nie obciążać powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód, mający 36 lat, przebywał w Zakładzie Karnym w T. w okresie od dnia 5 lipca 2011 r. do 6 lipca 2011 r. w ośmioosobowej celi nr 204 o powierzchni 26,87 m^{((2))}. W okresie od 6 lipca 2011 r. do 4 sierpnia 2011 r., przebywał w dwuosobowej celi nr 526 o powierzchni 8,80 m^{((2))}, w okresie od dnia 4 sierpnia 2011 r. do dnia 8 sierpnia 2011 r. przebywał w pięcioosobowej celi nr 209 o powierzchni 17,51 m^{((2))}, w okresie od dnia 8 sierpnia do dnia 9 sierpnia 2011 r. przebywał w ośmioosobowej celi nr 204 o powierzchni 26,87 m^{((2))}, w okresie od dnia 9 sierpnia 2011 r. do dnia 21 sierpnia 2011 r. przebywał w dziewięcioosobowej celi nr 201 o powierzchni 27,05 m^{((2))}, w okresie od dnia 21 sierpnia 2011 r. do dnia 25 października 2011 r. powód przebywał w pięcioosobowej celi nr 202 o powierzchni 17,50 m^{((2))}, od 25 października 2011 r. powód przebywał w sześcioosobowej celu nr 345 o powierzchni 20,46 m². Powierzchnia w celach liczona w m² przypadająca na każdego z osadzonych, w tym powoda, była zgodna z normą metrażową. W celach, w których przebywał powód, znajdował się wyodrębniony i obudowany kącik sanitarny, umywalka z bieżącą wodą. Raz w tygodniu powód miał zapewniony dostęp do ciepłej wody. Cele były wyposażone w instalację c.o., telewizor, oświetlenie jarzeniowe i żarowe, sprzęt kwaterunkowy, szafki, półki, szufelka, zmiotka, wiaderko, miski, indywidualne miejsce do spania wraz z pościelą, kocem i materacem. Raz w tygodniu zmieniana jest pościel. Powód otrzymywał środki higieny w szczególności mydło, papier toaletowy, uniwersalny środek do czyszczenia. Raz w tygodniu dokonywano dezynfekcji poprzez wlewianie chloru do umywalki i do toalety. Powód miał też w celach zapewnione miejsce do spożywania posiłków. Sąd Okręgowy ustalił, że każdy z osadzonych po przybyciu do zakładu karnego otrzymuje z magazynu nowy lub używany materac. W celach znajdują się piętrowe łóżka. Powód jako osoba chora na epilepsję zajmował dolne łóżko, za wyjątkiem jednej sytuacji, gdy przez kilka dni spał na górnym łóżku, jednak nie zgłaszał tego faktu oddziałowemu. Nie doszło z tego powodu do żadnego negatywnego zdarzenia z udziałem powoda. Nigdy też nie było też żadnych wypadków związanych z korzystaniem z łóżka piętrowego. Wentylacja odbywała się ze względu na warunki architektoniczne budynku przez mikrowentylację oknami oraz wietrzenie. Kontrola Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Miasta T. z marca

2011 r. stwierdziła wywiązywanie się przez Zakład Karny w T. z obowiązków nałożonych przez prawo budowlane - m.in. posiadanie aktualnych protokołów dotyczących sprawdzenia stanu technicznego budynku i instalacji i wskazała na brak podstaw prawnych do nakazania właścicielowi obiektu wykonania przewodów wentylacyjnych w celach mieszkalnych. Raz w miesiącu cele są kontrolowane przez administrację zakładu, a w wypadku stwierdzenia w wyniku kontroli pojawienia się zaczerwień na ścianie cela jest malowana. Cela 202, w czasie gdy przebywał w niej powód była świeżo pomalowana, były w niej nowe szafki. Sąd Okręgowy ustalił również, że powód podczas pobytu w Zakładzie Karnym w T. miał zagwarantowane prawo do codziennego godzinnego spaceru na świeżym powietrzu, możliwość uczestniczenia w nabożeństwach, prawo do udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych na świetlicy, korzystania z zasobów bibliotecznych, zajęć sportowych. Powód miał zapewnioną opiekę medyczną. W zakładzie karnym na bieżąco przyjmują lekarz pierwszego kontaktu oraz lekarze specjaliści: neurolog, psychiatra, laryngolog, reumatolog, stomatolog. W razie konieczności skorzystania z usług lekarza innej specjalności osadzeni są dowożeni do jednostek publicznej służby zdrowia, wzywane jest też pogotowie ratunkowe. Powód po przyjęciu do Zakładu Karnego wielokrotnie korzystał z wizyt u lekarza pierwszego kontaktu jak i u lekarzy specjalistów: psychiatry, internisty/reumatologa, neurologa. Codziennie można skorzystać z pomocy psychologa, zatrudnionego na każdym oddziale. Powód leczył się m.in. psychiatrycznie, dermatologicznie ze względu na zmiany skórne, miał przepisywane leki, maści. W dniu 16 września 2011 r. lekarz stwierdził u powoda żylaki kończyn dolnych bez cech tromboflebitu i zlecił wykonanie u powoda badań dot. krzepliwości krwi (APTT, PT, D-Dimer), a także CRP - uzyskano wyniki w normie. Nie skierowano powoda na operację, gdyż nie lekarz nie stwierdził masywności żyłaków ani nawracających stanów zapalnych. Sąd Okręgowy ustalił, że powód w poprzednim zakładzie karnym otrzymywał dietę lekkostrawną ale zrezygnował z niej w dniu 26 kwietnia 2011 r. Na wniosek powoda ponownie zlecono mu dietę lekkostrawną. Podczas pobytu w Zakładzie Karnym w T. powód, kiedy nie miał jeszcze diety lekkostrawnej, często spożywał posiłki skazanego G. R., który miał ten rodzaj diety. Powód otrzymywał stale leki na epilepsję. Pozostawał również pod opieką lekarza psychiatry ze względu na zaburzenia depresyjno-lękowe, ZUA i zaburzenia osobowości. Leki zapisywane są przez lekarzy reguły na określony okres czasu. U osadzonych z zaburzeniami osobowości, uzależnieniami i zaburzeniami adaptacyjnymi, które przejawiają się nerwowością, zaburzeniami snu oraz w stanach psychotycznych lub zagrażających życiu albo otoczeniu zapisywane są z reguły na 30 dni. U powoda nie stwierdzano występowania stanów psychotycznych. Czasami leki są zapisywane na 60 dni. W przypadku powoda, w czasie jego wizyty u lekarza psychiatry w dniu 16 lipca 2011 r. przepisano mu leki na 60 dni. Podczas kolejnej wizyty w dniu 1 października 2011 r. lekarz psychiatra zlecił leki o słabszym działaniu wobec poprawy stanu zdrowia powoda.

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy oparł się na zgromadzonych w sprawie dowodach z dokumentów w postaci notatek służbowych z dnia 5 grudnia 2011 r. i 6 grudnia 2011 r., pisma Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Miasta T. z dnia 6 kwietnia 2011 r., książeczki zdrowia powoda wraz z wynikami badań, których autentyczność i wiarygodność nie była podważana i nie budziła wątpliwości Sądu, a także na zeznaniach powoda i świadków S. B., G. R. (2), G. K., M. P., W. M.. Zeznania świadków S. B. i G. R. (2) o warunkach panujących w Zakładzie Karnym, wyposażeniu cel, zachowaniu powoda w celi, i zasadach postępowania z osadzonymi, w tym, że do świadka G. R. wielokrotnie wzywano pogotowie ratunkowe gdy miał bóle związane z kamicą nerkową, że często oddawał on powodowi swoje posiłki z diety L (lekkostrawna), Sąd uznał za wiarygodne w zakresie w jakim są zgodne, logiczne i znajdują potwierdzenie z pozostałym materiałem dowodowym. Część zeznań tych świadków, np. że w celach nie było półek na przybory toaletowe, podczas gdy sam powód zeznał, że takowe były oraz, że powód miał „potworne żylaki” i „przez to nie mógł chodzić”, była sprzeczna z pozostałym materiałem dowodowym, w postaci wiarygodnej dokumentacji medycznej, zeznań świadka M. P., oraz powoda który zeznał, że sam zrezygnował z operowania żyłaków. Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadków M. P., W. M., G. K., uznając je za logiczne, stanowcze, konsekwentne, korespondujące ze sobą i z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania powoda co do tego, że w celach nie ma wlotów wentylacyjnych, że wietrzenie odbywa się oknami, że otrzymywał środki higieny, że w celi jest tylko zimna woda, że mógł korzystać z dostępnych w zakładzie karnym rozrywek, że miał w celi telewizor oraz szafki i przybory toaletowe, że otrzymuje dietę lekkostrawną, że wcześniej z tej diety zrezygnował, że leczy się w zakładzie karnym i otrzymuje leki, że nic mu się nie stało podczas spania na górnej części piętrowego łóżka, że oczekuje na badania dotyczące żyłaków. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania powoda w tym zakresie są wiarygodne, gdyż korespondują z pozostałym materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy uznał za niewiarygodnie zeznania powoda, że był

zastraszany przez funkcjonariuszy, gdyż nie znajdują potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. Nie są także wiarygodne zeznania powoda co do długości okresu jaki oczekiwał na wprowadzenie diety L, gdyż są one sprzeczne ze sobą - raz powód podaje, że było to 2-3 tygodnie, raz że 2 miesiące, albo że od początku pobytu w Zakładzie Karnym. Sprzeczne są też zeznania powoda że w czasie pobytu w celi 526, był tam grzyb nad oknem i na suficie, w sytuacji gdy wskazał równocześnie, iż są wykonywane remonty i malowania.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowodowy powoda o powołanie biegłego z zakresu budownictwa, uznając za bezsporną okoliczność, że w celach w których przebywał powód nie ma wentylacji grawitacyjnej a kontrola Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Miasta T. potwierdziła, iż Zakład Karny spełnia wymogi w zakresie stanu technicznego instalacji. Sąd Okręgowy oddalił również wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego mykologa, jako niecelowy gdyż obecnie ściany celi zostały pomalowane w miejscach, gdzie pojawiały się zaczerwienienia. Z kolei wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii lekarza z zakresu chorób naczyń oraz psychiatrii, podlegał oddaleniu, gdyż ich przeprowadzenie nie miałyby wpływu na ustalenie okoliczności związanych z naruszeniem dóbr osobistych powoda a jednocześnie zgromadzona dokumentacja medyczna i zeznania świadków są wystarczające do poczynienia ustaleń w zakresie opieki medycznej, stanu zdrowia powoda i leczenia powoda. Nawet jeśli przyjąć, że aktualnie powód kwalifikuje się do zabiegu na żylaki, to nie zmieniliby to sytuacji, gdyż nie ma podstaw w ocenie Sądu Okręgowego do przyjęcia, że powód musi mieć wykonywane wszystkie zabiegi operacyjne, do jakich się kwalifikuje, zwłaszcza, że zabiegi żylaków należą do zabiegów planowanych, a nie wykonywanych w trybie pilnym. Sąd Okręgowy oddalił także wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego gastrologa, na okoliczność czy powodowi winna przysługiwać dieta lekkostrawna, uznając, że skoro taką dietę powodowi już przyznano, to jest dowód zostałby przeprowadzony na ustalenie w istocie okoliczności bezspornej. Oddalono również, jako niecelowy, wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP na okoliczność ustalenia czy brak drabinek do górnych łóżek oraz brak zabezpieczeń przy górnych łóżkach stanowi zagrożenie dla zdrowia powoda, gdyż wyposażenie cel w łóżka koszarowe jest zgodne z obowiązującymi normami a nadto bezsporne jest, że powód nie śpiąc na górnym łóżku przez krótki okres czasu nie odniósł żadnego uszczerbku.

Na podstawie poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy uznał powództwo P. Z. za nieuzasadnione.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji zauważył, że niezbędnym warunkiem przyjęcia odpowiedzialności dochodzonej przez powoda odpowiedzialności odszkodowawczej w warunkach art. 417 k.c. było wykazanie na zasadach art. 6 k.c. bezprawności zachowania Zakładu Karnego w T. działającego jako statio fisci Skarbu Państwa, wystąpienie szkody przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy, a wyrządzona szkoda. Sąd Okręgowy odwołał się też do regulacji art. 448 k.c. zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Wskazał, że przesłanką cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych jest ustalenie, iż dobro osobiste zostało naruszone wskutek bezprawnego działania. Zdaniem Sądu Okręgowego, zgodnie z art. 6 k.c. to na powodzie, jako podmiocie dochodzącym ochrony prawnej spoczywał ciężar dowodu, iż jego dobra osobiste zostały naruszone działaniem pozwanego Zakładu Karnego. Przewidziane w art. 24 § 1 k.c. przerzucenie ciężaru dowodu na pozwanego w procesie o ochronę dóbr osobistych dotyczy natomiast bezprawności działania. W ocenie Sądu Okręgowego strona pozwana nie naruszyła bezprawnie dóbr osobistych powoda. Powód nie wykazał, by w jakimkolwiek okresie przebywał w warunkach przeludnienia. Powód nie wykazał również, by w zakresie warunków bytowo - socjalnych w celi występowały odstępstwa od norm. Cele były prawidłowo wyposażone w sprzęt kwaterunkowy, prawidłowo oświetlone, ogrzewane, każda miały kąpielnicę sanitarną. W celach była bieżąca woda, w każdej z cel był czajnik elektryczny, by uzyskać w ten sposób ciepłą wodę. Powód miał w celi miejsce do spania, miejsce na spożywanie posiłków, miejsce na swoje rzeczy, miał czajnik elektryczny, radio oraz telewizor. Sąd Okręgowy wskazał, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 17.10.2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych przewiduje okres używalności sprzętów kwaterunkowych, zatem Zakład Karny nie ma obowiązku zapewnić osadzonemu nowego sprzętu lub sprzętu od odpowiednich walorach estetycznych. Niezasadny okazał się zarzut powoda o braku drabinek i

wyposażenia górnych łóżek w pałaki zabezpieczające, gdyż cytowane rozporządzenie nie wymaga takiego dodatkowego wyposażenia łóżek. Nadto powód nie doznał jakiegokolwiek uszczerbku na skutek krótkotrwałego nocowania na górnej części łóżka piętrowego. Sąd Okręgowy nie uznał także za zasadny argumentu powoda o braku należytej wentylacji powietrza, gdyż cele miały zapewnioną mikrowentylację przez stolarkę okienną oraz wietrzenie. Brak obowiązku zamontowania wentylacji grawitacyjnej zgodnej z żądaniem powoda potwierdził Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego. Powód nie udowodnił, że cele w Zakładzie Karnym w T. były zagrzybione. Z zeznań świadków wynika, że w celi w której powód przebywał najdłużej panowały dobre warunki, była odnowiona, wyposażona w częściowo w nowy sprzęt. Natomiast co do innej celi (526), w której powód przebywał miesiąc powód wskazał na obecność w niej wykwitu grzyba, jednak nie udowodnił, że wykwit ten był w czasie jego przebywania w tej celi. Nawet jednak gdyby uznać, że podczas przebywania przez powoda w celi 526 były tam wykwity, to z uwagi na krótki okres przebywania powoda w tej celi nie można uznać, by doszło do naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych powoda. Sąd Okręgowy wskazał, że powód nie udowodnił również swoich twierdzeń, że był źle traktowany, zastraszany i szantażowany przez funkcjonariuszy służby więziennej. Powód nie wykazał braku odpowiedniej opieki medycznej. Powód miał zapewniony dostęp zarówno do podstawowej jak i specjalistycznej opieki medycznej. Powód często był na wizytach u lekarza pierwszego kontaktu oraz u lekarzy specjalistów. Powód miał przepisywane leki, które były mu podawane. Sam powód nie wskazuje, że doszło u niego do jakiegokolwiek uszczerbku na zdrowiu w czasie pobytu w Zakładzie Karnym w T.. Co do problemów powoda z żylakami, Sąd Okręgowy wskazał, że powód sam w przeszłości zrezygnował z operacji, a w czasie pobytu powoda w pozwanym Zakładzie Karnym zostały przeprowadzone przez lekarzy badania żylaków tak, że ich stan pozwala uznać, iż przypadek powoda nie należy do pilnych, wymagających niezwłocznej interwencji chirurgicznej. Odnośnie diety lekkostrawnej, Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w przeszłości miał zlecaną taką dietę, jednakże pod koniec kwietnia 2011 r. sam z niej zrezygnował. W czasie pobytu w Zakładzie Karnym w T. na życzenie powoda została mu zlecona ponownie dieta L.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu orzeczono w I instancji stosownie do § 2 ust. 3, § 6 pkt 6, § 19 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, uwzględniając zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy.

Apelację od powyższego wyroku w części obejmującej jego punkt I wniósł powód, który zarzucił:

1. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i

oddalenie wniosków dowodowych powoda, w szczególności:

a. dowodu z opinii biegłego mykologa w celu ustalenia czy w calach w których przebywał i przebywa obecnie powód znajduje się grzyb i jakie ujemne skutki dla zdrowia wywołuje przebywanie w takich warunkach;

b. dowodu z opinii biegłego lekarza psychiatry w celu ustalenia stanu zdrowia powoda oraz ustalenia czy powód powinien przyjmować leki związane z zaburzeniami zdrowia psychicznego, a jeśli tak to czy przerwa w ich przyjmowaniu może wpłynąć niekorzystnie na jego stan zdrowia i czy takie leki może przepisywać tylko lekarz psychiatra, czy leki przepisywane przez lekarza psychiatrę z Zakładu Karnego były dla powoda wystarczające;

c. dowodu z opinii biegłego gastrologa w celu ustalenia czy na podstawie dokumentacji medycznej dotyczącej operacji otrzewnej, którą przeszedł powód podczas pobytu w innym zakładzie karnym powinna przysługiwać mu dieta lekkostrawna na stałe przed dniem 29 lutego 2012 r., wobec faktu, iż od tego dnia powodowi przyznano dietę lekkostrawną i czy zaniechanie jej przyznania spowodowało uszczerbek na zdrowiu powoda;

d. o zwrócenie się do administracji Zakładu Karnego w celu udzielenia wyjaśnień czy cele, w których przebywał powód spełniają warunki z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków

bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, czy spełnione są normy wyposażenia w sprzęt kwaterunkowy zgodnie z załącznikiem nr 3 do powołanego rozporządzenia;

2. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż powód w Zakładzie

Karnym miał zapewnioną prawidłową opiekę medyczną;

Na tych podstawach powód wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Pełnomocnik powoda wniósł nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

W uzasadnieniu apelacji powód wskazał, że powołanie dowodu z opinii biegłego mykologa pozwoli na zweryfikowanie twierdzeń powoda. Sąd Okręgowy nie wyjaśnił dostatecznie, czy wyposażenie cel w których przebywał powód spełnia wymogi z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 186 poz. 1820). Zdaniem powoda zeznania świadka na temat wymiany sprzętów w celach były zbyt ogólne. Niezbędne są szczegółowe informacje z Zakładu Karnego na temat wymiany sprzętów w celach w których powód przebywał oraz na temat czy znajdujący się w tych celach sprzęt jest zgodny z wymogami przedmiotowego rozporządzenia. Zarzucił Sądowi błędne ustalenie, że skoro niektóre sprzęty w celi się znajdowały, to niezasadne są zastrzeżenia powoda co wyposażeniu cel, podczas gdy zarówno powód jak i świadkowie wskazywali, że wyposażenie cel było niewystarczające w odniesieniu do ilości skazanych przebywających w danej celi. Sąd Okręgowy nie ustalił czy w celach w których przebywał powód ilość sprzętów była wystarczająca w przeliczeniu na ilość osadzonych.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna, bowiem podniesione w niej zarzuty nie mogą skutkować jej uwzględnieniem. Brak jest przede wszystkim podstaw do skutecznego kwestionowania ustalonego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym stanu faktycznego, wyżej przytoczonego za Sądem Okręgowym i Sąd Apelacyjny w konsekwencji ten ustalony stan faktyczny akceptuje i uznaje za własny. Dodać należy, że większość przytoczonych ustaleń faktycznych jest niekwestionowana, jak okresy pobytu powoda w wymienionych celach Zakładu Karnego w T., w tym także ustalenie, że cele te spełniały przepisane normy powierzchni w odniesieniu do ilości osób w nich przebywających; niekwestionowane jest także opisane wyposażenie tych cel. Poczynione ustalenia faktyczne, choć nie przeprowadzono wszystkich wnioskowanych przez apelującego powoda dowodów, w ocenie Sądu Apelacyjnego były wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy, jak i w konsekwencji są wystarczające do rozstrzygnięcia apelacji. W sytuacji, gdy powód nie wskazywał, czego konkretnie jego zdaniem „brakowało” (gdy chodzi o sprzęt i wyposażenie) w celach w których przebywał, a odnośne ustalenia poczyniono choćby w oparciu o niepodważone zeznania świadków, to brak było podstaw do zwracania się do administracji Zakładu Karnego (jak to ujęto w apelacji) „celem udzielenia wyjaśnień czy cele, w których przebywał skazany spełniają warunki wskazane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych”. Rozporządzenie powyższe miał na względzie Sąd Okręgowy, jak to wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku i stwierdził stosowanie się strony pozwanej do zawartych tam wymogów. Powód nie wskazując, co niby - gdy chodzi o wyposażenie czy brak odpowiedniego wyposażenia cel - miało naruszać jego dobra osobiste (i jakie) najwyraźniej oczekiwał, że dostosuje swoje twierdzenia i żądania procesowe do tego, co „znajdzie” w uzyskanej pisemnej informacji. Tak samo należy podejść zdaniem Sądu Apelacyjnego do wniosków o opinie biegłych lekarzy (psychiatry, gastrologa) a także podzielić w tym przedmiocie stanowisko Sądu I instancji, że istotne były okoliczności związane z naruszeniem dóbr osobistych powoda, a nie przeprowadzanie badań ustalających jego stan zdrowia. Zresztą skutecznie nie zakwestionowano ustalenia, że powód miał zapewnioną opiekę medyczną i to w szerokim zakresie (a z doświadczenia wiadomo, że nie zawsze w praktyce jest tak „na wolności”, przy znanych trudnościach służby zdrowia i z dostępem do specjalistów). Posiadał też powód dostęp do leków, umożliwiono mu korzystanie z diety lekkostrawnej, brak było przy tym pilnej

konieczności przeprowadzenia operacji na żyłaki, itd. Powód zresztą nie wskazał na to, aby doszło u niego do jakiegokolwiek uszczerbku na zdrowiu w czasie pobytu w Zakładzie Karnym w T.. Wnioskowana opinia mykologa też była niecelowa, bo jak trafnie zauważa Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie odzwierciedlałoby to stanu ścian w okresie objętym pozwem, gdy przy tym ustalono, że jeśli pojawiły się zaczerwienienia, to cęła była malowana. Z kolei nie kwestionowano wyników kontroli zewnętrznej w Zakładzie Karnym, przeprowadzonej przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, stwierdzającej, że zakład spełnia wymogi w zakresie stanu technicznego i instalacji. Nie stanowi uchybienia procesowego pominięcie części wnioskowanych dowodów, gdy w świetle zebranego materiału okoliczności istotne zostały ustalone i wyjaśnione, a powód, co wypada podkreślić, nie kwestionuje zeznań świadków, na podstawie których poczyniono odnośnie ustalenia (sugerując najwyżej brak precyzji w zeznaniach, lecz można było zadawać stosowne pytania w czasie składania zeznań). Jak zaś trafnie podnosi się w odpowiedzi na apelację, skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego; przekonanie strony o innej niż przyjętej przez sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, nie jest wystarczającym powodem do formułowania zarzutu naruszenia wymienionego przepisu. Apelujący *expressis verbis* powyższego przepisu w apelacji wprawdzie nie wymienia, lecz zarzuca „błąd w ustaleniach faktycznych” twierdząc, że co innego winno zostać ustalone niż wynika to z przeprowadzonych dowodów.

Przy wspomnianej już akceptacji i recypowaniu ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego, należy zaakceptować też konkluzję o braku podstaw do stwierdzenia bezprawnego naruszenia przez stronę pozwaną jakichkolwiek dóbr osobistych powoda. Dodać należy, że przepisy Kodeksu karnego wykonawczego regulują sposób wykonywania karby pozbawienia wolności, przewidują przy tym szczególną drogę dochodzenia przez skazanych odbywających tę karę ochrony ich praw naruszonych lub zagrożonych działaniami funkcjonariuszy więziennych. Odnośnie zaś pobytu w celi zagrzybionej Sąd Okręgowy trafnie wskazał na pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r. IV CSK 473/11 (OSNC 2012/12/146, LEX nr 1211994), który to pogląd podziela też i Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę. Powód nie twierdzi, by umieszczono go w celi - jak twierdzi - zagrzybionej, rozmyślnie, dla szykany czy poniżenia; inne osoby zresztą też tam przebywały. Generalnie zaś o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadkach pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytym w takim zakładzie, polegających na przykład na niższym od oczekiwanego standardzie celi lub urządzeń sanitarnych, dla wielu bowiem ludzi nieodbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa (por. wywody uzasadnienia wspomnianego wyżej wyroku Sądu Najwyższego).

W tym stanie rzeczy, oddalając apelację jako z wyżej wskazanych przyczyn bezzasadną, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c., o kosztach postępowania apelacyjnego na rzecz strony pozwanej orzekając na podstawie art. 98 k.p.c. (przy zastosowaniu obowiązującej stawki wynagrodzenia radcy prawnego z § 10 ust. 1 pkt 25 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...))Dz.U. Nr 163, poz 1349 ze zm.). O wynagrodzeniu pełnomocnika powoda z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 29 Prawa o adwokaturze, przy zastosowaniu stawki z § 11 ust. 1 pkt 25, § 2 ust. 3 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).